

FIZIKA FANI O'QITISHNING DIKTATIK JIHLTLARI

Bekiboyeva Dilorom Adhamjon qizi

Andijon viloyati Paxtaobod tumani 38-umumiy o'rta ta'lim maktabi

Fizika fani o'qituvchisi

Annotatsiya: Ushbu maqolada Fizika fani o'qitishning diktatik jihatlari haqida ma'lumotlar berilgan.

Kalit so'zlar: Fizika, o'qitish metodikasi, laboratoriya, ta'lim, pedagogika.

O'zbekiston Respublikasi mustaqillikka qo'yilgan dastlabki qadamlarda ma'naviyatimizni tiklash, uni yuksaltirish, milliy ta'lim tizimini takomillashtirish, poydevorini mustahkamlash, uyg'unlashtirish asosida jahon andozalari darajasiga olib chiqish borasida ulkan ishlarni amalga oshirishni rejalashtirgan edi. zamon talablari bilan. Avvalo, pedagoglarni zamonaviy bilimlar bilan ta'minlash, ularning bilim va malakasini oshirish, ta'limning zamonaviy usullari bilan qurollantirish muhim va dolzarb masalalardan biridir. [1]O'qituvchi fan asoslarini o'rganish bilan birga zamonaviy pedagogik texnologiya va ularni o'quvchilarga yetkazish yo'llari bilan qurollangan bo'lishi kerak. Shu nuqtai nazardan qaraganda, turli fanlarni o'qitish metodikasini ishlab chiqish va ular bilan o'qituvchilarni qurollantirish zarur omillardan biridir. Fizika o'qituvchisi fizika asoslarini o'rganish bilan bir qatorda turli o'quv yurtlarida dars o'tish usullarini ham o'zlashtirishi kerak. Shunday ekan, eng avvalo, o'qitish metodi pedagogika fani ekanligini va uning maqsad va vazifalarini hisobga olishimiz kerak.

Fizikaning ahamiyati ortib borishi pedagogika fanlari tizimida fizikani o'qitish metodikasini yuqori pog'onaga ko'tardi.

Fizika o'qitish jarayoni fizika o'qitish nazariyasi va amaliyotidan iborat.

Fizikani o'qitish jarayonida uchta asosiy funktsiya amalga oshiriladi:

1) ta'lim; 2) ta'lim; 3) rivojlanish.[3]

O'quv vazifasi asosiy va belgilovchi funktsiya bo'lib, uni amalga oshirish jarayonida o'quvchilar fizika asoslarini o'rganadilar, olgan bilimlarini amaliyotda qo'llash ko'nikma va malakalarini rivojlantiradilar. Tarbiyaviy funktsiya o'qitishga kompleks yondashuvning tarkibiy qismi bo'lib, fizika ta'limida uning asosini siyosiy-g'oyaviy, mehnat va axloqiy tarbiyaning birligi tashkil etadi. Rivojlantiruvchi funktsiya o'quvchini kognitiv qobiliyatlarni rivojlantirishga va mustaqil bilim olishga o'rgatishdan iborat.

Fizika o'qitish jarayoni quyidagi o'zaro ta'sir qiluvchi komponentlar bilan tavsiflanadi.

1. O'qitish mazmuni, ya'ni fizika asoslari.[2]

2. O`qitish - o`qituvchining o`z fanini tajriba va texnik vositalar asosida tushuntirish, o`quvchilarning mustaqil ishlarini boshqarish, bilim va malakalarini sinab ko`rish faoliyatidir.

3. O`qitish o`quvchilarning ko`p qirrali aqliy va jismoniy bilish faoliyatidir.

4. O`qitish vositalari: darsliklar, asboblari, jihozlar.

Fizikani o`qitishda o`quv jarayonining quyidagi asosiy masalalari ko`rib chiqiladi va hal qilinadi:

- ta'lim muassasasida fizika o`qitish maqsadlarini asoslash; fizikadan yechilishi kerak bo`lgan ta'lim masalalarini ochib berish;

- ta'lim muassasasidagi fizika kursining mazmuni va tuzilishini aniqlashtirish va uni muntazam takomillashtirish;

- fizika ta'limida o`quvchilarni o`qitish, tarbiyalash va rivojlantirishning samarali usullarini ishlab chiqarish va ularni amaliyotda sinab ko`rish, o`qitish amaliyotida qo`llash uchun mo`ljallangan o`quv qurollarini ishlab chiqarish.

Fizika o`qitish fizika va pedagogikadan tashqari pedagogik psixologiya, inson fiziologiyasi, mantiq, texnika fanlari bilan ham chambarchas bog`liqdir.[4]

Asosan fizika o`qitish metodikasi mazmunini yaratish: umumiy masalalar asosi, o`quv muassasasidagi fizika kursida kursning alohida mavzularini (maxsus metod) o`qitish masalalari, eksperimental mamlakatlarning texnika va usullari. Ta'lim muassasasidagi fizikaning umumiy masalalari maqsadi va vositalari, kursning mazmuni va tuzilishi, fizikani o`qitishning uslubiy-texnikaviy asoslari, bilimlarni hayot bilan bog`lash, texnik ta'limni amalga oshirish, fizika kursidagi tajriba, talabalar tafakkurini rivojlantirish, axborot-materialistik dunyoqarashlar almashinuvi kuzatish, fizika ob`ektlarining rivojlanishi, fizika mashg`ulotlarini tashkil etish va usullari ko`rib chiqiladi. Kursning har bir predmetining mazmuni, o`qitish ketma-ketligi, jismoniy tarbiya yo`llari, qonuniyat va nazariyalar mazmunini oshirish usullari, qo`l, ko`nikma va tashqi ko`rinishda jismoniy tajribalar ishlab chiqish o`ziga xos tarzda, materialning politexnik ahamiyati va boshqalar ko`rib chiqiladi. Bu shaxsiy amaliyotlar. Avvalo, ilg`or o`qituvchilarning tajribalari, tegishli adabiyotlar, o`quvchilarning bilim olish faoliyati o`rganiladi. Bundan tashqari sinf jurnali, o`quvchilarning kundaliklari, nazorat yozma ishlari va daftarlari o`rganiladi. O`rganilgan narsalar asosida gipoteza yaratiladi. O`qitish metodi oldingi o`qitish usullariga (moddiy mazmun, qurilish, o`qitish ketma-ketligi, taqdimot usullari, tajriba va texnika ishlab chiqarish) muhim o`zgartirishlar kiritish orqali yaratiladi. Ishlab chiqarish usuli pedagogik tajribada tekshiriladi. Pedagogik eksperiment davomida ishlab chiqilgan yangi usul va vositalarning samaradorligi, tanlangan materialning o`quvchilarning yosh xususiyatlariga mosligi, material miqdorining ajratilgan vaqtga to`g`ri kelishi aniqlanadi. Pedagogik eksperiment bir necha yil davomida o`tkazilishi mumkin. Uning eng keng tarqalgan shakli eksperimental va nazorat sinflarida olingan natijalarni

solishtirishdir. Tajriba sinfi yangi ishlab chiqilgan uslubda, nazorat sinfi esa avval mavjud bo'lgan uslubda o'qitiladi. Ishlab chiqilgan yangi usul yaxshi natija bersa, u ommalashadi. Har qanday fandagi kabi fizika o'qitish metodikasi fani ham muayyan rivojlanish va shakllanish bosqichlarini bosib o'tgan.

Xulosa:

O'zbekistonda fizika fanini, uni o'qitish metodikasini rivojlantirishga hissa qo'shgan olimlar kam emas. Ular fizika fanining rivojiga hissa qo'shish bilan birga o'qitish metodikasini takomillashtirish sohasida ham katta ishlarni amalga oshirdilar. O'zbekiston Milliy universiteti "Fizika o'qitish metodikasi va fizika tarixi" kafedrasidan olib borilayotgan uslubiy ishlar, ayniqsa, e'tiborga molik. ilmiy ishlarga yo'naltirish. Hozirda B.Mirzaahmedov fizika o'qitish metodida, D.Shodiyev, E.Turdiqulov kabi pedagogika fanlari doktorlari va ko'plab fan nomzodlari mehnat qilmoqda.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Avliyoqulov N.H. Zamonaviy o'qitish texnologiyalari Toshkent-2013[1]
2. Ganiyev A.G. Avliyoqulov N.H Fizika Toshkent-2009[2]
3. Jo'rayev .M. Fizika fanini o'qitishda statistik g'oyalar. Toshkent-2008[3]
4. www.ziyonet.uz [4]